Krajowe Biuro Wyborcze

Radny w województwie: kto może kandydować do sejmiku?

Pisaliśmy już o tym, kto może kandydować na radnego w gminie i radnego w powiecie. Dziś podpowiadamy, kto i jak może ubiegać się o mandat radnego sejmiku województwa.

Mieszkańcy województwa podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym (w drodze wyborów i referendum) lub za pośrednictwem organów samorządu województwa, którymi są sejmik województwa (organ stanowiący i kontrolny) oraz zarząd województwa (organ wykonawczy).

Ilu radnych jest w sejmiku województwa?

W województwach do 2 mln mieszkańców w skład sejmiku województwa wchodzi 30 radnych oraz po trzech radnych na każde kolejne rozpoczęte 500 tys. mieszkańców. Co ważne, radni sejmiku województwa wybierani są w wyborach bezpośrednich.

Co robi radny sejmiku województwa?

Radny sejmiku województwa musi kierować się dobrem wspólnoty samorządowej województwa. Radny utrzymuje stałą więź z mieszkańcami oraz ich organizacjami, a w szczególności przyjmuje zgłaszane przez mieszkańców województwa postulaty i przedstawia je organom województwa do rozpatrzenia, ale nie jest związany instrukcjami wyborców.

Jest również zobowiązany do udziału w pracach organów samorządu województwa oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, do których został wybrany lub desygnowany.

Czym zajmuje się sejmik województwa?

Do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy m.in.: stanowienie aktów prawa miejscowego, w szczególności statutu województwa, zasad gospodarowania mieniem wojewódzkim oraz zasad i trybu korzystania z wojewódzkich obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Sejmik województwa uchwala też strategię rozwoju województwa i zagospodarowania przestrzennego.

Sejmik województwa określa też tryb prac nad projektem uchwały budżetowej, a także uchwala budżet województwa. Do kompetencji sejmiku województwa należy także rozpatrywanie sprawozdań z wykonania budżetu województwa, sprawozdań finansowych województwa oraz sprawozdań z wykonywania wieloletnich programów województwa. Sejmik podejmuje ponadto uchwałę w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium zarządowi województwa z tytułu wykonania budżetu województwa. Rozpatruje również raport o stanie województwa oraz podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia lub nieudzielenia zarządowi województwa wotum zaufania z tego tytułu

Sejmik może też uchwalać, w granicach określonych ustawami, przepisy dotyczące podatków i opłat lokalnych. Do sejmiku województwa należy też powoływanie i odwoływanie, na wniosek marszałka województwa, skarbnika województwa, który jest głównym księgowym budżetu województwa, podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych województwa, podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów oraz w innych sprawach zastrzeżonych ustawami i statutem województwa do kompetencji sejmiku

województwa.

Kto może zostać radnym sejmiku województwa?

Kandydować na radnego rady sejmiku województwa może osoba, która ma prawo wybierania do sejmiku województwa, a więc wyłącznie obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, oraz stale zamieszkuje na obszarze tego województwa.

Uwaga! Prawa wybierania nie mają osoby pozbawione praw publicznych lub ubezwłasnowolnione prawomocnym orzeczeniem sądu albo pozbawione praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu.

Prawo zgłaszania kandydatów na radnych przysługuje: komitetowi wyborczemu partii politycznej, koalicyjnemu komitetowi wyborczemu, komitetowi wyborczemu organizacji lub komitetowi wyborczemu wyborców.

Sprawdź, czy jesteś w rejestrze wyborców

Kandydat na radnego rady sejmiku województwa powinien sprawdzić w urzędzie gminy w danym województwie, czy jest wpisany do rejestru wyborców. Jeśli jest obywatelem polskim i posiada zameldowanie na pobyt stały w tej gminie położonej w danym województwie, będzie wpisany do rejestru wyborców z urzędu. Jeśli stale zamieszkuje w gminie położonej w danym województwie bez zameldowania na pobyt stały, może być dopisany do tego rejestru. Jak to zrobić? Nic prostszego. Wystarczy złożyć w tej sprawie w urzędzie gminy położonej w danym województwie pisemny wniosek. Powinien on zawierać nazwisko, imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia oraz numer ewidencyjny PESEL wnioskodawcy. Do wniosku dołącza się kserokopię ważnego dokumentu stwierdzającego tożsamość wnioskodawcy oraz pisemną deklarację, w której wnioskodawca podaje swoje obywatelstwo i adres stałego zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ta sama procedura ma zastosowanie do wyborcy nigdzie niezamieszkałego, przebywającego stale na obszarze gminy.

Decyzję o wpisaniu lub o odmowie wpisania do rejestru wyborców wydaje wójt w terminie 3 dni od dnia wniesienia wniosku. Decyzję o odmowie wpisania do rejestru wyborców, wraz z uzasadnieniem, niezwłocznie doręcza się wnioskodawcy. Wójt przed wydaniem decyzji jest obowiązany sprawdzić, czy osoba, która złożyła wniosek o wpisanie do rejestru wyborców, spełnia warunki stałego zamieszkania na obszarze danej gminy.

O wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców niezwłocznie zawiadamia się urząd gminy właściwy ze względu na ostatnie miejsce zameldowania wnioskodawcy na pobyt stały w celu skreślenia go z rejestru wyborców w tej gminie.

Od decyzji w sprawie odmowy wpisania do rejestru wyborców przysługuje prawo wniesienia skargi do właściwego miejscowo sądu rejonowego. Skargę wnosi się za pośrednictwem wójta w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji. Wójt przekazuje sądowi niezwłocznie skargę wraz z decyzją i aktami sprawy. Może też niezwłocznie zmienić albo uchylić swoją decyzję, jeżeli uzna skargę w całości za zasadną. Sąd rozpozna skargę na decyzję wójta o odmowie wpisania wyborcy do rejestru wyborców w postępowaniu nieprocesowym w terminie 3 dni od doręczenia tej skargi. Odpis postanowienia sądu doręcza się osobie, która wniosła skargę, oraz wójtowi. Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny.

Jak przebiegają wybory sejmiku województwa?

Wybory do sejmików województw pod nadzorem Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych przeprowadzają wojewódzkie komisje wyborcze, powiatowe komisje wyborcze i obwodowe komisje wyborcze. W celu przeprowadzenia wyborów obszar województwa dzieli się na okręgi wyborcze. Okręgiem wyborczym jest jeden powiat lub jego część.

Podział na okręgi wyborcze, ich numery, granice oraz liczbę radnych wybieranych w okręgu

wyborczym ustala, na wniosek marszałka, sejmik województwa według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców województwa przez liczbę radnych wybieranych do danej rady, z uwzględnieniem zasad podziału województwa na okręgi wyborcze oraz zasad, które mówią, że w okręgu wyborczym wybiera się od 5 do 15 radnych, a jednocześnie w żadnym z powiatów stanowiących jeden okręg wyborczy nie mogą być wybierani radni w liczbie równej lub większej niż 3/5 ogólnej liczby danej rady.

Do wyborów do sejmików województw stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wyborów do rad w gminach liczących powyżej 20 000 mieszkańców. Więcej na ten temat pisaliśmy tutaj.

Wygaśnięcie mandatu radnego

Mandat radnego wygasa w przypadku jego śmierci, utraty prawa wybieralności lub nieposiadania go w dniu wyborów, odmowy złożenia ślubowania, pisemnego zrzeczenia się mandatu, naruszenia ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych w odrębnych przepisach funkcji lub działalności, wyboru na wójta lub niezłożenia w terminach określonych w odrębnych przepisach oświadczenia o swoim stanie majątkowym.

Radni sejmików województw w liczbach

W całej Polsce podczas tegorocznych wyborów samorządowych do obsadzenia są 552 mandaty radnych w 16 sejmikach województw.